

CEPLJENJE PROTI GRIPI ZA OTROKE

vprašanja in odgovori

1. Kaj je gripa?

Gripa je akutna okužba dihal, ki se zelo hitro širi in v kratkem času lahko prizadene precejšen del prebivalstva. Povzročajo jo virusi influence. Virusi krožijo med ljudmi vsako leto, v glavnem od novembra do maja in se hitro spreminjajo.

2. Kako pogosta je gripa?

Po ocenah v Sloveniji vsako leto zbolijo za gripo več kot 60.000 ljudi. Epidemija gripe je v preteklosti zajela tudi že več kot 200.000 ljudi. Smrtni primeri zaradi gripe so redki, gripa pa lahko povzroča zaplete oz. poslabšanje zdravstvenega stanja predvsem pri starejših, bolnikih s kroničnimi boleznimi srca in pljuč ter pri zelo majhnih otrocih.

3. Kakšni so znaki gripe?

Zbolimo približno tri dni po okužbi z virusom influence. Nenadoma se pojavijo povišana telesna temperatura, glavobol, bolečine v mišicah in kosteh, dražeč občutek v žrelu in suh kašelj. Bolezenske težave običajno trajajo dva do sedem dni. Najpogostejša zapleta gripe sta bronhitis in bakterijska pljučnica. Pri otrocih pa se kot zaplet gripe lahko pojavljajo vnetja srednjega ušesa, vročinski krči in encefalopatija.

4. Kako se virusi gripe prenašajo?

Virusi influence se prenašajo s kužnimi kapljicami. Kužne kapljice razširjajo okužene osebe in bolniki s kihanjem, kašljanjem in glasnim govorjenjem, pa tudi z neposrednim stikom (poljubljanje) in posredno (preko rok, kljuk, telefonskih slušalk).

5. Kako se zavarujemo pred okužbo z gripo?

Najbolj učinkovito se pred gripo zavarujemo s cepljenjem. Poleg tega je smiselno varovanje pred okužbo tudi z izogibanjem zaprtim prostorom, kjer je veliko ljudi. Prav je, da vzdržujemo dobro kondicijo s kvalitetno prehrano in redno telesno dejavnostjo, saj smo

tako manj dovzetni za okužbo. Zboleli naj ostanejo v postelji. Pri kihanju in kašljanju naj uporabljajo robčke za enkratno uporabo ter se izogibajo tesnim telesnim stikom, da ne bodo prenesli okužbe na druge.

6. Ali obstaja cepivo proti gripi?

Cepivo proti gripi je pri nas na voljo že dolgo. Sestava cepiva se vsako leto spreminja, zato da zavaruje pred virusi gripe, katerih kroženje se predvideva. V lanskem sezoni se je v Sloveniji proti gripi cepilo preko 200.000 ljudi. Od letošnjega leta bo na voljo tudi cepivo za otroke, mlajše od treh let. Cepivo ne vsebuje živega virusa gripe, ampak le površinske beljakovine treh različnih tipov virusa influence.

7. Ali je priporočljivo cepiti proti gripi cepiti vse otroke?

Cepijo se lahko vsi, ki se želijo zaščititi pred gripo. Posebej pa je cepljenje priporočljivo za otroke in mladostnike, ki imajo kronične bolezni obtočil, dihal, sečil, mišično skeletnega in vezivnega sistema, nekatere maligne neoplazme, sladkorno bolezen, nekatere bolezni krvi in krvotvornih organov, bolezni, ki slabijo imunski odziv in za otroke, ki so daljši čas zdravljeni s salicilati (Aspirin). Poleg tega je cepljenje priporočljivo tudi za zdrave otroke od 6 do 23 meseca starosti, pri katerih se pogosteje pojavijo zapleti zaradi gripe ter dijake in študente zdravstveno izobraževalnih programov, ki opravljajo vaje v zdravstvenih ustanovah v sezoni gripe.

8. Zakaj je priporočljivo proti gripi cepiti tudi otroke?

Podatki kažejo, da ena petina vseh otrok po svetu vsako leto zbolijo za gripo. Raziskave kažejo, da pri otrocih mlajših od dveh let, obstaja večje tveganje kot pri starejših otrocih, da bodo ob tem ko zbolijo za gripo, zaradi komplikacij potrebovali bolnišnično zdravljenje. Komplikacije vključujejo pljučnico, dehidracijo, encefalopatijo, vnetje srednjega ušesa, lahko pa gripa pri otroku privede tudi do poslabšanja že prej prisotnih kroničnih bolezni,

kot so srčna obolenja in astma. Zaradi teh komplikacij, se v sezoni gripe znatno poveča tudi poraba antibiotikov. Cepljenje proti gripi je priporočljivo tudi za starše in druge, ki skrbijo za otroke, posebej za tiste mlajše od dveh let, da se zmanjša možnost prenosa gripe. To je še posebej pomembno, če je v družini otrok mlajši od 6 mesecev, ki še ne more biti cepljen.

9. Kdaj in kako se cepi otroke proti gripi?

Proti gripi se cepi vsako leto pred začetkom sezone gripe. Ker se pri nas gripa pojavlja proti koncu novembra ali v decembru in v januarju, je najprimernejši čas za cepljenje od novembra do januarja. Otroke stare od 6 mesecev do 3 let se cepi s cepivom, pripravljenim za otroke, otroke stare 3 leta in več pa se cepi s cepivom za odrasle. Cepivo ni primerno za cepljenje otrok mlajših od 6 mesecev. Otroci mlajši od 9 let, ki so prvič cepljeni proti gripi morajo prejeti dva odmerka cepiva v razmaku enega meseca. Otroci, ki so bili že cepljeni proti gripi, oz. so stari 9 let in več pa prejmejo en odmerek cepiva.

10. Kako dolgo po cepljenju proti gripi traja zaščita?

Približno eden do dva tedna po cepljenju se razvije zadostna količina protiteles, za zaščito pred gripo. Zaščita po cepljenju traja običajno nekaj mesecev do enega leta.

11. Ali je cepivo proti gripi učinkovito?

Cepivo je zelo učinkovito pri preprečevanju okužb povzročenih s tistimi tipi virusa influence, za katere se predvideva, da bodo krožili v določeni sezoni. Po cepljenju večina otrok razvije zadovoljivo zaščito. Raziskave so pokazale, da se po cepljenju znatno zmanjša obolevanje za gripo in njenimi zapleti, kot so vnetje srednjega ušesa, pljučnica, poslabšanje astme. Poleg tega se po cepljenju tudi znatno zniža število sprejemov v bolnišnico zaradi gripe.

12. Ali je cepivo proti gripi varno?

Cepivo proti gripi ne more povzročiti bolezni, saj ne vsebuje živega virusa gripe. Redko pa se po cepljenju pojavijo neželeni učinki, ki trajajo največ nekaj dni. Nekaj ur po cepljenju se lahko pojavi kratkotrajna povišana telesna temperatura, slabo počutje, včasih tudi otekline, rdečina in bolečina na mestu cepljenja.

13. Kateri otroci se ne smejo cepiti s cepivom proti gripi?

S cepivom proti gripi se ne smejo cepiti otroci, ki so imeli hudo alergijsko reakcijo po predhodnem cepljenju s tem cepivom ali imajo hudo alergijo na katerokoli sestavino tega cepiva. Ne smejo se cepiti otroci, ki imajo hudo alergijo na jajca. Cepljenje pa je potrebno odložiti pri otrocih, ki so akutno bolni in imajo povišano telesno temperaturo.

14. Ali se lahko poleg cepljenja proti gripi istočasno cepi otroka tudi z drugimi cepivi?

Istočasno s cepivom proti gripi lahko otrok prejme tudi druga cepiva, ki so del imunizacijskega programa, ali cepivo proti pnevmokoknim okužbam. Cepivi je potrebno injicirati na dve različni mesti.

INŠTITUT ZA VAROVANJE ZDRAVJA
REPUBLIKE SLOVENIJE

Pripravil:

Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije
Center z nalezljive bolezni
Oddelek za program cepljenja
Ljubljana, 2006